

**A TENGERI HADERŐK SEBESÜLTJEI, BETEGEI ÉS HAJÓTÖRÖTTEI
HELYZETÉNEK JAVÍTÁSÁRA VONATKOZÓAN GENFBEN, 1949.
AUGUSZTUS 12-ÉN KELT EGYZMÉNY**

(II. GENFI EGYZMÉNY)

Alulírottak, az 1929. július 27-én a hadrakelt seregek sebesültjei és betegek helyzetének javítása tárgyában kötött genfi Egyezmény módosítása céljából, 1949. április 21-től augusztus 12-ig, Genfben tartott diplomáciai Értekezleten képviselt Kormányok Meghatalmazottai a következőkben állapodtak meg:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

1. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat, hogy minden körülmények között tiszteletben tartják és tiszteletben tartatják a jelen Egyezményt.

2. Cikk

Azokon a rendelkezéseken kívül, amelyek a béke idején is alkalmazandóak, a jelen Egyezmény alkalmazást nyer a két vagy több magas Szerződő Fél között bekövetkező megüzent háború vagy minden más fegyveres összeütközés esetén, még ha a hadiállapot fennállását közülük valamelyik nem is ismeri el.

Az Egyezmény alkalmazást nyer valamely Magas Szerződő Fél területe egészének vagy egy részének bármilyen megszállása esetében is, még akkor is, ha ez a megszállás nem ütközik semmiféle katonai ellenállásba.

Ha az összeütköző Hatalmak valamelyike a jelen Egyezménynek nem is részese, az a Szerződő Hatalmakat egymás közötti viszonyukban kötelezi. Az Egyezmény kötelezi ezeket a Hatalmakat ezenkívül az említett Hatalommal szemben is, ha az elfogadja és alkalmazza annak rendelkezéseit.

3. Cikk

Valamely Magas Szerződő Fél területén keletkező nem nemzetközi jellegű fegyveres összeütközés esetén mindegyik összeütköző Fél köteles legalább az alábbi rendelkezéseket alkalmazni:

1. Azokat a személyeket, akik az ellenségeskedésekben nem vesznek közvetlenül részt, ideértve a fegyveres erőknél azokat a tagjait, akik letették a fegyvert és azokat a személyeket, akik betegség, sebesülés, elfogatás vagy más ok következtében harcképtelenné váltak, minden körülmények között, fajon, színen, valláson, hiten, nemen, születésen vagy vagyonon, valamint más hasonló ismérven alapuló bármely hátrányos megkülönböztetés nélkül emberséges bánásmódban kell részesíteni.

Ebből a célból mindenkor és mindenütt tilos a fent említett személyek tekintetében:

a) az élet és a testi épség elleni merénylet, különösen a bármely formában megnyilvánuló emberölés, csonkítás, kegyetlen bánásmód, kínzás;

b) túszok szedése;

c) az emberi méltóság megsértése, nevezetesen a megalázó és lealacsonyító bánásmód;
d) a szabályszerűen megalakított és a művelt népek részéről elengedhetetlenek elismert igazságszolgáltatási biztosítékok alapján működő bíróság által előzetesen meghozott ítélet nélkül kiszabott büntetés és annak végrehajtása.

2. A sebesülteket és a betegeket össze kell szedni és ápolásban kell részesíteni.

Pártatlan emberbaráti szervezet mint a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, felajánlhatja szolgálatait az összeütköző Feleknek.

Az összeütköző Felek továbbá igyekezni fognak külön megállapodások útján egészben vagy részben hatályba léptetni a jelen Egyezmény egyéb rendelkezéseit is.

Az előző rendelkezések alkalmazása nem érinti az összeütköző Felek jogi helyzetét.

4. Cikk

Az összeütköző Felek szárazföldi és tengeri erői között hadműveletek esetén a jelen Egyezmény rendelkezései csupán a tengerre szállt erőkre nyerne alkalmazást.

A partra szállt erők azonnal a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény rendelkezései alá esnek.

5. Cikk

A semleges Hatalmak hasonlóan alkalmazni fogják a jelen Egyezmény rendelkezéseit az összeütköző Felek fegyveres erejéhez tartozó sebesültekre, betegekre, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet azon tagjaira, akiket a területükön befogadnak vagy felügyelet alá helyeznek (internálnak), továbbá az összeszedett halottakra is.

6. Cikk

A Magas Szerződő Felek a 10., 18., 31., 38., 39., 40., 43. és 53. Cikkekben kifejezetten szabályozott megállapodásokon kívül minden olyan tárgyban, amelynek külön szabályozása számukra célszerűnek látszik, egyéb külön megállapodásokat is köthetnek. A külön megállapodások nem rosszabbíthatják a sebesülteket, a betegeket, a hajótörötteket, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjainak a jelen Egyezményben szabályozott helyzetét, és nem korlátozhatják az ebben részükre biztosított jogokat.

A sebesülteket, a betegeket, a hajótörötteket, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjait az ezekben a megállapodásokban szabályozott kedvezmények mindaddig megilletik, amíg az Egyezmény rájuk alkalmazást nyer, kivéve, ha az említett vagy a későbbi megállapodások kifejezetten másként rendelkeznek, vagy ha az összeütközésben részt vevő egyik vagy másik Fél irányukban kedvezőbb intézkedéseket foganatosít.

7. Cikk

A sebesültek, betegek, hajótöröttek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjai semmilyen körülmények között sem mondhatnak le sem részben, sem egészben az Egyezmény, és adott esetben, az előző cikkben említett külön megállapodásokban részükre biztosított jogokról.

8. Cikk

A jelen Egyezmény az összeütköző Felek érdekeinek oltalmazásával megbízott Védőhatalmak közreműködésével és ellenőrzése alatt nyer alkalmazást. E célra a Védőhatalmak diplomáciai vagy konzuli személyzetükön kívül saját állampolgáraikból vagy

más semleges Hatalmak állampolgáraiból küldötteket jelölhetnek ki. A küldöttek részére meg kell szerezni annak a Hatalomnak a hozzájárulását, amelynél feladatukat teljesíteni fogják.

Az összeütköző Felek a Védőhatalmak képviselőinek és küldötteinek feladatát a lehető legnagyobb mértékben megkönnyíteni tartoznak.

A Védőhatalmak képviselői és küldöttei nem léphetik át tevékenységüknek a jelen Egyezményben szabályozott korlátait. Különösen figyelemmel kell lenniük azon állam biztonságának parancsoló szükségleteire, amelyben feladatukat teljesítik. Tevékenységük kivételes és ideiglenes korlátozására csak a feltétlen katonai szükséghelyzet szolgálhat alapul.

9. Cikk

A jelen Egyezmény rendelkezései nem akadályozzák azt az emberbaráti tevékenységet, amelyet a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága vagy bármely más pártatlan emberbaráti szervezet fejt ki az összeütköző Felek hozzájárulásával a sebesültek, betegek, hajótöröttek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjainak védelme és a nekik nyújtandó segítség tekintetében.

10. Cikk

A Magas Szerződő Felek mindenkor megállapodhatnak abban, hogy a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmakra háruló feladatokat valamely, a pártatlanságnak és a hatékonyságnak minden biztosítékát nyújtó szervezetre bízzák.

Ha a sebesültek, betegek, hajótöröttek, vagy az egészségügyi és az egyházi személyzet tagjai bármely okból nem részesülnek vagy többé nem részesülnek a Védőhatalom vagy az első bekezdés értelmében megbízott szervezet támogatásában, az őket fogva tartó Hatalomnak valamely semleges államot vagy ilyen szervezetet kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében az összeütköző Felek részéről kijelölt Védőhatalomra háruló feladatokat.

Ha a védelem így nem biztosítható, a fogva tartó Hatalomnak valamely emberbaráti szervezetet, amilyen a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága, kell felkérnie arra, hogy vállalja el a jelen Egyezmény értelmében a Védőhatalmakra háruló emberbaráti feladatok ellátását, vagy a jelen cikkben foglalt fenntartások mellett el kell fogadnia az ilyen szervezet által felajánlott szolgálatokat.

Minden semleges Hatalomnak, továbbá az érdekelt Hatalom által felkért, vagy a fent említett célokra ajánlkozó minden szervezetnek működése folyamán tudatában kell lennie azzal az összeütköző Féllel szemben fennálló felelősségének, amelynek a jelen Egyezmény által védett személyek állampolgárai vagy egyébként fennhatósága alá tartoznak, és megfelelő biztosítékokat kell nyújtania arra, hogy a kérdéses feladatok elvégzésére képes, és azokat pártatlanul fogja ellátni.

Az előző rendelkezéseket nem lehet hatályon kívül helyezni oly Hatalmak közötti külön megállapodásokkal, amelyek közül az egyik, ha ideiglenesen is, a másik Hatalommal vagy annak szövetségeseivel szemben a hadiesemények következtében tárgyalási szabadságában korlátozva van, nevezetesen, ha egész területe vagy annak lényeges része megszállás alatt áll.

Valahányszor a jelen Egyezmény a Védőhatalomról tesz említést, ez a kifejezés egyszersmind azoknak a szervezeteknek a megjelölésére is szolgál, amelyek a jelen cikk értelmében annak helyettesítésére vannak hivatva.

11. Cikk

A Védőhatalmak minden olyan esetben, amelyben azt a védett személyek érdekében célszerűnek tartják, különösen, ha az összeütköző Felek között a jelen Egyezmény

rendelkezéseinek alkalmazása és értelmezése tekintetében véleményeltérés áll fenn, felajánlják a vita elintézésére jószolgálatukat.

Ebből a célból mindegyik Védőhatalom az egyik Hatalom felkérésére vagy önként javasolhatja az összeütköző Feleknek, hogy képviselőik, különösen a sebesültek, a betegek, hajótöröttek, valamint az egészségügyi és az egyházi személyzet ügyeivel megbízott hatóságok találkozzanak valamely megfelelően kiválasztott - esetleg semleges - területen. Az összeütköző Felek az erre vonatkozó javaslatokat elfogadni kötelesek. A Védőhatalmak adott esetben az összeütköző Felek hozzájárulását kérhetik ahhoz, hogy ezen a találkozón valamely semleges Hatalom állampolgára vagy a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának megbízottja vegyen részt.

II. Fejezet

A sebesültekről, betegekről és a hajótöröttekről

12. Cikk

A fegyveres erők tagjait és a következő cikkben említett egyéb személyeket, ha azok sebesültek, betegek vagy hajótöröttek, minden körülmények között kíméletben és védelemben kell részesíteni; a hajótörés kifejezés alatt a bármilyen körülmények között bekövetkezett hajótörést kell érteni, beleértve a kényszerű vízre szállást és a tengerbe esést is.

Ezeket a személyeket azon összeütköző Fél, amelynek hatalmába kerültek, nemükön, fajukon, nemzetiségükön, vallásukon, politikai véleményükön és minden egyéb hasonló ismérven alapuló mindennemű hátrányos megkülönböztetés nélkül emberséges bánásmódban részesíteni és gondozni tartozik. Szigorúan tilos minden, az életük és személyük ellen irányuló merénylet, egyebek között kivégzésük és kiirtásuk, megkínzásuk, biológiai kísérletek végzése rajtuk, előre megfontolt szándékkal orvosi segély vagy ápolás nélkül hagyásuk, vagy szándékosan előidézett fertőzés vagy ragály veszélyének való kitételük.

Az ápolás sorrendjében egyedül orvosi sürgősségi okok biztosíthatnak elsőbbséget.

Nőkkel szemben nemüknek járó különös figyelmet kell tanúsítani.

13. Cikk

A jelen Egyezmény a következő csoportokba tartozó hajótöröttekre, sebesültekre és betegekre nyer alkalmazást:

1. valamely összeütköző Fél fegyveres erejének, valamint az ezen fegyveres erők részét alkotó néphadnak (milícia) és önkéntes csapattesteknek tagjaira;

2. az egyéb néphadnak (milícia) és önkéntes csapattesteknek tagjaira, ideértve a szervezett ellenállási mozgalmak tagjait, ha azok valamely összeütköző Félhez tartoznak és a saját területükön belül vagy azon kívül tevékenykednek, még ha ez a terület megszállás alatt áll is, feltéve, hogy a néphad és az önkéntes csapattestek, ideértve a szervezett ellenállási mozgalmakat is, megfelelnek a következő feltételeknek:

- a) élükön oly személy áll, aki alárendeltjeiért felelős,
- b) meghatározott és messziről felismerhető megkülönböztető jelvényt viselnek,
- c) fegyvereiket nyíltan viselik,
- d) hadműveleteikben a háború törvényeihez és szokásaihoz alkalmazkodnak;

3. a rendes fegyveres erők ama tagjaira, akik azt állítják, hogy az őket fogva tartó Hatalom részéről el nem ismert Kormányuk vagy hatóságuk van;

4. a fegyveres erőket követő, de azoknak nem közvetlen részét alkotó személyekre mint a katonai légi járművek polgári személyzetének tagjaira, a haditudósítókra, a szállítókra, a

katonák jólétéről való gondoskodással megbízott munka- és szolgálati egységek tagjaira, feltéve, hogy engedélyt kaptak azoktól a fegyveres erőktől, amelyeknek kíséretéhez tartoznak;

5. az összeütköző Felek kereskedelmi tengerészete legénységének tagjaira, ideértve a parancsnokokat, a révkalauzokat és a növendékeket és a polgári repülés személyzetének tagjaira, ha azok a nemzetközi jog egyéb rendelkezései értelmében nem részesülnek kedvezőbb elbánásban;

6. a meg nem szállott terület lakosságára, amely az ellenség közeledtére önként ragad fegyvert, hogy szembeszálljon a benyomuló csapatokkal, és amelynek nem volt ideje rendes fegyveres erőkké alakulnia, ha fegyvereit nyíltan viseli és a háború törvényeit és szokásait tiszteletben tartja.

14. Cikk

Mindegyik hadviselő Fél hadihajója követelheti azoknak a sebesülteknek és hajótörötteknek átadását, akik a katonai kórházhajók, segélyegyesületek vagy magánosok kórházhajói fedélzetén, valamint kereskedelmi hajókon, jachtokon és csónakokon vannak, tekintet nélkül ezek állampolgárságára, feltéve, hogy a hadihajók kielégítő ápolásukat biztosító berendezésekkel el van látva.

15. Cikk

Ha a sebesülteket, betegeket vagy hajótörötteket semleges hadihajó vagy semleges légi jármű vette fel fedélzetére, gondoskodni kell arról, hogy azok - amennyiben a nemzetközi jog ezt előírja - ne vehessenek részt újból a hadműveletekben.

16. Cikk

Figyelemmel a 12. Cikk rendelkezéseire, a hadviselő Félnek az ellenfél hatalmába került sebesültjei, betegei és hajótöröttei hadifoglyok és rájuk a nemzetközi jognak a hadifoglyokra vonatkozó szabályait kell alkalmazni. A fogságba ejtőt illeti a döntés a felett, hogy ezeket a személyeket a körülményekhez képest őrizet alá veszi, avagy valamely hazai kikötőbe, semleges kikötőbe vagy éppen az ellenfél kikötőjébe irányítja. Ez utóbbi esetben a hazájuknak átadott foglyok a háború alatt többé nem teljesíthetnek szolgálatot.

17. Cikk

Azokat a sebesülteket, betegeket vagy hajótörötteket, akiket a helyi hatóság beleegyezésével semleges kikötőbe szállítottak - ha a semleges Hatalom a hadviselő Hatalmakkal nem állapodott meg másként -, a semleges Hatalomnak oly módon kell őriznie, hogy ne vehessenek újból részt a hadműveletekben.

Az ellátás és a felügyelet (internálás) költségeit az a Hatalom köteles viselni, amelynek a sebesültek, betegek vagy hajótöröttek állampolgárai.

18. Cikk

Az összeütköző Felek minden ütközet után késedelem nélkül minden lehető intézkedést megtesznek abból a célból, hogy felkutassák és összeszedjék a hajótörötteket, a sebesülteket és betegeket, hogy védelemben részesíthessék őket a fosztogatás és bántalmazás ellen, és hogy biztosítsák részükre a szükséges gondozást, valamint, hogy felkutassák a halottakat, és megakadályozzák kifosztásukat.

Valahányszor a körülmények megengedik, az összeütköző Felek helyi megállapodásokat köthetnek az ostromlott vagy körülzárt övezetben lévő sebesülteknek és betegeknek tengeri

úton való elszállításáról, valamint az egészségügyi és egyházi személyeknek, továbbá az egészségügyi felszerelésnek ebbe az övezetbe irányuló átszállításáról.

19. Cikk

Az összeütköző Feleknek a lehető legrövidebb időn belül jegyzékbe kell foglalniuk az ellenfélnek hatalmukba került hajótöröttei, sebesültjei, betegei és halottai személyazonosságának megállapítására alkalmas összes adatokat. Ezeknek az adatoknak a lehetőség szerint magukban kell foglalniuk a következőket:

- a) annak a Hatalomnak a megjelölését, amelyhez tartoznak;
- b) a katonai, személyi vagy sorszámot;
- c) a családi nevet;
- d) az utónevet vagy utóneveket;
- e) a születés időpontját;
- f) a személyazonossági lapon vagy igazolványon található minden egyéb adatot;
- g) a fogságba esés vagy az elhalálozás időpontját és helyét;
- h) a sebesülésre, a betegségekre vagy a halál okára vonatkozó adatokat.

A fent említett adatokat a lehető legrövidebb időn belül a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény 122. Cikkében említett Tájékoztató Irodával kell közölni, amely azokat a Védőhatalom, valamint a Központi Hadifogoly Iroda útján továbbítja ahhoz a Hatalomhoz, amelyhez ezek a személyek tartoznak.

Az összeütköző Felek megfelelően hitelesített halotti bizonyítványokat vagy a halottakat feltüntető jegyzékeket állítanak ki, és azokat az előző bekezdésben említett módon egymással közlik. Egyúttal összegyűjtik és ugyanazon Iroda útján egymásnak megküldik a kettős személyazonossági lap felét, végrendeleteket és az elhunytak családja szempontjából jelentős egyéb okiratokat, pénzüsszegeket és általában mindazon belső vagy érzelmi értékkel bíró tárgyakat, amelyeket a holtakon találtak. Ezeket a tárgyakat, valamint azokat, amelyeknek azonosságát nem lehetett megállapítani, lepecsételt csomagokban oly nyilatkozat kíséretében kell elküldeni, amely az elhunyt birtokos azonosságának megállapításához szükséges összes részleteket, valamint a csomag teljes leltárát tartalmazza.

20. Cikk

Az összeütköző Felek ügyelnek arra, hogy a halottaknak tengerbe süllyesztését, aminek - hacsak a körülmények megengedik - egyénileg kell történnie, a holttestek alapos, és ha lehetséges, orvosi megvizsgálása előzze meg avégből, hogy a halált és a személyazonosságot meg lehessen állapítani és ezekről tájékoztatást lehessen nyújtani. Kettős személyazonossági lap esetén ennek fele a holttesten marad.

Ha a halottakat partra tették, rájuk a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei sorsának javítása tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény rendelkezései alkalmazandók.

21. Cikk

Az összeütköző Felek felhívhatják a semleges kereskedelmi hajók, jachtok és csónakok parancsnokait azok emberbaráti érzéseire hivatkozva, hogy vegyék fel fedélzetükre és részesítsék ápolásban a sebesülteket, betegeket és hajótörötteket, továbbá szedjék össze a halottakat.

E felhívásnak eleget tevő bármely hajó, valamint azok a hajók is, amelyek önként szedték össze a sebesülteket, betegeket és hajótörötteket, segítő tevékenységük teljesítése érdekében különös védelemben és kedvezményekben részesülnek.

Ily szállítás miatt semmi esetre sem foglalhatók le; de amennyiben nekik ellenkező ígéretet nem tettek, lefoglalhatók a semlegesség megsértése miatt.

III. Fejezet

A kórházhajókról

22. Cikk

A katonai kórházhajókat, vagyis azokat a hajókat, amelyeket a Hatalmak külön és kizárólag sebesültek, betegek és hajótöröttek segítése, kezelése és szállítása céljából építenek vagy rendeznek be, semmiféle körülmények között sem szabad megtámadni vagy lefoglalni, hanem mindenkor kímélni és védelmezni kell, feltéve, hogy nevüket és jellemző adataikat tíz nappal használatba vételük előtt az összeütköző Felekkel közölték.

A közlésben szereplő jellemző adatok magukba foglalják a regisztrált bruttó tonnatartalmat, a hajó hosszát orrától faráig, az árbocok és kémények számát.

23. Cikk

A hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei sorsának javítása tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezményben biztosított védelemre jogosított parti berendezéseket a tengerről sem támadni, sem bombázni nem szabad.

24. Cikk

A Vöröskereszt nemzeti egyesületei, a hivatalosan elismert segítőegyesületek vagy a magánszemélyek által használt kórházhajók ugyanabban a védelemben részesülnek, mint a katonai kórházhajók, és mentesek a lefoglalás alól, ha azon összeütköző Fél, amelyhez tartoznak hivatalos megbízást adott részükre és a 22. Cikknek a közlésre vonatkozó rendelkezéseit betartották.

Ezeknek a hajóknak az illetékes hatóság részéről kiállított okirattal kell rendelkezniük, amely tanúsítja, hogy felszerelésük alatt és elindulásukkor ellenőrzése alatt állottak.

25. Cikk

A semleges országok nemzeti Vöröskeresztes egyesületei hivatalosan elismert segítőegyesületei vagy magánszemélyei által használt kórházhajókat ugyanazon védelem illeti meg, mint a katonai kórházhajókat, és mentesek a lefoglalás alól, feltéve, hogy az összeütköző Felek egyikének engedélyével és saját kormányuk előzetes hozzájárulásával ennek a Félnek irányítása alatt állnak, és a 22. Cikknek a közlésre vonatkozó rendelkezéseit betartották.

26. Cikk

A 22., 24. és 25. Cikkben szabályozott védelem megillet bármiféle tonnatartalmú kórházhajót és mentőcsónakjait, bárhol is működjenek azok. Az összeütköző Felek azonban a lehető legnagyobb kényelem és biztonság biztosítása érdekében arra törekszenek, hogy a sebesültek, a betegek és hajótöröttek szállítására nagy távolságra és nyílt tengeren csak 2000 bruttó tonnatartalmat meghaladó kórházhajókat használjanak.

27. Cikk

Az állam vagy a hivatalosan elismert segítőegyesületek által a parti mentési műveletek céljára használt csónakokat a 22. és a 24. Cikkben szabályozott feltételek mellett a hadműveleti szükségesség által megengedett mértékben szintén kíméletben és védelemben kell részesíteni.

E csónakok által kizárólag emberbaráti feladataik teljesítésére használt, állandó parti berendezésekre a lehetőség szerint ugyanez vonatkozik.

28. Cikk

A hadihajó fedélzetén folyó harc esetén a betegszobákat lehetőleg kímélni és oltalmazni kell. Ezekre a helyiségekre valamint felszerelésükre a háború törvényei nyernek alkalmazást, azonban mindaddig, míg a sebesülteknek és a betegeknek arra szükségük van, rendeltetésüktől elvonni nem lehet. Sürgős katonai szükség esetén azonban az a parancsnok, akinek hatalmában vannak, rendelkezhet velük, ha előzőleg az ott lévő sebesültek és betegek sorsát biztosítja.

29. Cikk

Minden kikötőben tartózkodó kórházhajónak, amely az ellenség hatalmába kerül, meg kell engedni a kikötő elhagyását.

30. Cikk

A 22., 24., 25. és 27. Cikkben említett hajók és csónakok a sebesülteknek, betegeknek és hajótörötteknek állampolgárságukra való tekintet nélkül nyújtanak segítséget és támogatást.

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy ezeket a hajókat és csónakokat semmiféle katonai célra nem használják.

Ezeknek a hajóknak és csónakoknak a harcoló erők mozgását semmiféle módon nem szabad zavarni.

Az ütközet alatt és után saját kockázatukra és veszélyükre működnek.

31. Cikk

Az összeütköző Feleknek a 22., 24., 25. és 27. Cikkben említett hajók és csónakok tekintetében felügyeleti és átiktatási joguk van. Visszautasíthatják a hajók és csónakok közreműködését, távozásukat követelhetik, meghatározott útirányt jelölhetnek ki részükre, szabályozhatják rádiójuk és minden egyéb, üzenettovábbításra szolgáló eszközeik használatát, sőt, ha súlyos körülmények megkívánják, azokat a vízi jármű átvizsgálásától számított legfeljebb hét napra visszatartathatják.

Az összeütköző Felek e vízi járművek fedélzetére ideiglenesen biztost küldhetnek, akinek kizárólagos feladata az előző bekezdés alapján kiadott rendelkezések végrehajtásának biztosítása.

Az összeütköző Felek, amennyiben lehetséges, a kórházhajók naplójába a kórházhajók parancsnoka által értett nyelven bejegyzik a neki adott rendelkezéseket.

Az összeütköző Felek akár egyoldalúan, akár külön megállapodás útján kórházhajóik fedélzetén megfigyelőket helyezhetnek el, akik a jelen Egyezmény rendelkezéseinek szigorú betartását megállapítják.

32. Cikk

A 22., 24., 25. és 27. Cikkben megjelölt hajók és csónakok a semleges kikötőben való tartózkodásuk tekintetében nem esnek a hadihajókkal azonos elbírálás alá.

33. Cikk

A kórházhajókká átalakított kereskedelmi hajók e rendeltetésüktől az ellenségeskedések egész tartama alatt nem vonhatók el.

34. Cikk

A kórházhajókat és a hadihajók betegszobáit megillető védelem csak abban az esetben szűnhet meg, ha azokat emberbaráti rendeltetésükön kívül az ellenségre nézve káros műveletekre is felhasználják. Mindamelllett a védelem ilyenkor is csak a minden egyes esetnek megfelelő ésszerű határidő kitűzését tartalmazó felszólítás után, a határidő eredménytelen elteltével szűnik meg.

A kórházhajók különösen nem rendelkezhetnek a rádió vagy bármely más eszköz útján továbbított üzeneteikhez rejtjelekkel, és ilyeneket nem használhatnak.

35. Cikk

A kórházhajónak vagy a hadihajó betegszobáinak járó védelem elvonására nem tekinthető alapnak:

1. az a tény, hogy a hajók vagy helyiségek személyzete fegyverrel van ellátva és a rend fenntartása vagy saját, illetőleg sebesültjei és betegei védelmében fegyverét használja;

2. az a tény, hogy a hajó fedélzetén kizárólag a hajózás és az üzenettovábbítás célját szolgáló készülékek vannak;

3. az a tény, hogy a kórházhajók fedélzetén vagy a hadihajók betegszobáiban a sebesültektől, a betegektől és a hajótöröttektől elvett, de az illetékes helyre még be nem küldött hordozható fegyverek és lőszeresek vannak;

4. az a tény, hogy a kórházhajók és a hadihajók betegszobáinak, vagy azok személyzetének emberbaráti tevékenysége a polgári sebesültekre, betegekre és hajótöröttekre is kiterjed;

5. az a tény, hogy a kórházhajók több, kizárólag egészségügyi célra rendelt anyagot és személyzetet szállítanak, mint amennyire rendszerint szükségük van.

IV. Fejezet

A személyzetről

36. Cikk

A kórházhajók egyházi, orvosi és ápolószemélyzetét, valamint legénységét kíméletben és védelemben kell részesíteni. Ezek, amíg e hajók szolgálatban állnak, nem ejthetők fogságba, tekintet nélkül arra, hogy a fedélzetén vannak-e sebesültek és betegek vagy sem.

37. Cikk

A 12. és 13. Cikkekben megjelölt személyek orvosi és lelki ellátására rendelt egyházi, orvosi és ápolószemélyzetet az ellenség hatalmába kerülése esetén kíméletben és védelemben kell részesíteni; a személyzet feladatát mindaddig elláthatja, amíg arra a sebesültek és betegek ápolása céljából szükség van. A személyzetet azonnal haza kell küldeni, mihelyt az a főparancsnok, aki rendelkezik felettük, ezt lehetségesnek tartja. A hajó elhagyása alkalmával magukkal vihetik a személyes tulajdonukban álló tárgyakat.

Ha egy részük visszatartása a hadifoglyok egészségügyi és lelki szükségletének ellátása céljából szükségesnek mutatkozik, minden intézkedést meg kell tenni, hogy a lehető leggyorsabban partra tegyék a személyzetnek ezt a részét.

A visszatartott személyzet a partra tétellel a hadrakelt fegyveres erők sebesültjei és betegei helyzetének javítása tárgyában, 1949. augusztus 12-én kötött genfi Egyezmény rendelkezéseinek hatálya alá kerül.

V. Fejezet

Az egészségügyi szállításokról

38. Cikk

A kizárólag a fegyveres erők sebesültjeinek és betegeinek kezelését, vagy a betegségek megelőzését szolgáló felszerelést az erre a célra bérbe vett hajók szállíthatják, ha utazásuk feltételeit az ellenféllel közölték, és az ehhez hozzájárult. Az ellenfelet megilleti a hajó átkutatásának joga, de nem foglalhatja le és nem kobjozhatja el a szállított felszerelést.

Az összeütköző Felek megegyezése esetén semleges megfigyelők helyezhetők el a hajók fedélzetén a szállított felszerelés ellenőrzésére. Ebből a célból a felszerelésnek könnyen hozzáférhetőnek kell lennie.

39. Cikk

Az egészségügyi légi járműveket, vagyis azokat, amelyeket kizárólag a sebesültek, a betegek és hajótöröttek kiürítésére, valamint az egészségügyi személyzet és felszerelés szállítására használnak, az összeütköző Felek nem támadhatják meg, hanem kímélniük kell az összes érdekelt összeütköző Felek közötti külön megállapodással meghatározott magasságokban, órákban vagy útvonalakon való repülésük tartama alatt.

A légi járműveknek feltűnően viselniük kell a 41. Cikkben meghatározott ismertetőjelet a nemzeti színek mellett alsó, felső és oldalfelületükön. El kell látni továbbá mindazon egyéb jelzéssel és ismertetőjellel, melyet az összeütköző Felek az ellenségeskedések kezdetén vagy folyamán meghatároznak.

Az ellenséges vagy az ellenség által megszállott terület átrepülése ellenkező megállapodás hiányában tilos.

Az egészségügyi légi járművek a földre vagy a vízre szállásra vonatkozó mindennemű felszólításnak engedelmesskedni tartoznak. Az ilyen felszólításra történő földre vagy vízre szállás esetén a légi jármű a benne lévőekkel együtt esetleges ellenőrzés után folytathatja útját.

Ellenséges vagy az ellenség által megszállott területen történő véletlen földre vagy vízre szállás esetén a sebesültek, a betegek és a hajótöröttek, valamint a légi jármű legénysége hadifoglyokká válnak. Az egészségügyi személyzet a 36. és a 37. Cikknek megfelelő elbánásban részesül.

40. Cikk

Az összeütköző Felek egészségügyi légi járművei a második bekezdésben foglalt korlátozásokkal átrepülhetnek a semleges Hatalmak területét, és szükség esetén vagy tartózkodás céljából földre szállhatnak, vagy vízre ereszkedhetnek. A semleges Hatalmakkal előzetesen közölni kell, hogy területükön át fognak haladni, és minden felszólításra földre kell szállni, vagy vízre kell ereszkedni. Támadással szemben csak akkor részesülhetnek

védelemben, ha az összeütköző Felek és az érdekelt semleges Hatalmak között külön megállapodásban meghatározott magasságokban, órákban és útvonalakon repülnek.

A semleges Hatalmaknak azonban joguk van területeiknek az egészségügyi légi járművek által való átrepülése és azoknak leszállása tekintetében feltételeket szabni, vagy korlátozásokat felállítani. Ezeket az esetleges feltételeket és korlátozásokat az összes összeütköző Felekre nézve azonos módon kell alkalmazni.

A helyi hatóság engedélyével semleges területen leszállt egészségügyi légi járműben szállított sebesülteket, betegeket és hajótörötteket a semleges állam és az összeütköző Felek közötti ellenkező megállapodás hiányában a semleges államnak a nemzetközi jog által előírt esetekben oly módon kell őrizetbe vennie, hogy a hadműveletekben ne vehessenek újból részt. Az ellátás és a felügyelet alatt tartás (internálás) költségét az a Hatalom viseli, amelyhez a sebesültek, a betegek és hajótöröttek tartoznak.

VI. Fejezet

Az ismertetőjelről

41. Cikk

A fehér alapon nyugvó vörös keresztet az illetékes katonai hatóság ellenőrzése alatt az egészségügyi szolgálat minden lobogóján, karszalagján, valamint egyéb felszerelésén fel kell tüntetni.

Azoknál az országoknál azonban, amelyek már a vörös kereszt helyett a vörös félholdat vagy a vörös oroszlánt és napot használják fehér alapon ismertetőjelként, ezek a jelvények a jelen Egyezmény értelmében szintén elfogadottak.

42. Cikk

A 36. és a 37. Cikkben említett személyzet bal karján a katonai hatóság által kiadott, lebélyegzett és az ismertetőjellel ellátott nedvességálló karszalagot tartozik viselni.

Ezt a személyzetet a 19. Cikkben szabályozott személyazonossági lapon kívül az ismertetőjellel ellátott külön személyazonossági igazolvánnyal is fel kell szerelni. Ennek az igazolványnak nedvességállónak és olyan nagyságúnak kell lennie, hogy zsebben elhelyezhető legyen. Az állam hivatalos nyelvén kell fogalmazni, és legalább az érdekelt családi nevét, utónevét, születésének időpontját, rendfokozatát és anyakönyvi számát kell tartalmaznia. Fel kell tüntetni, hogy az igazolvány tulajdonosának milyen minőségben van joga a jelen Egyezményben biztosított védelemre. Az igazolványt a tulajdonos fényképével és ezen felül aláírásával vagy ujjlenyomatával, vagy pedig mindkettővel, valamint a katonai hatóság szárazbélyegzőjével is el kell látni.

A személyazonossági igazolványnak minden hadseregben egyformának és a Magas Szerződő Felek hadseregeiben lehetőleg ugyanazon típusúnak kell lennie. Az összeütköző Felek alapul vehetik a jelen Egyezményhez csatolt mintát. Az általuk használt mintát az ellenségeskedések kezdetén közlik egymással. Minden személyazonossági igazolványt lehetőleg legalább két példányban kell kiállítani, amelyek közül az egyik a kiállító hatalomnál marad.

A fent említett személyzet semmi esetben sem fosztható meg sem jelvényeitől, sem személyazonossági igazolványától, sem a karszalag viselésének jogától. Elvesztés esetén a tulajdonosnak joga van az igazolvány másodpéldányára és a jelvények pótlására.

43. Cikk

A 22., 24., 25. és 27. Cikkben megjelölt hajók és csónakok a következőképpen különböztethetők meg:

a) az egész külső felületük fehér;

b) a hajóderék minden oldalára, valamint a vízszintes felületekre egy vagy több olyan nagy sötétvörös kereszt festendő, amilyen csak lehetséges, hogy így a levegőből és a tengerről jobban látható legyen.

Az összes kórházhajók azzal teszik magukat felismerhetővé, hogy kitűzik nemzeti lobogójukat és azon kívül, ha valamely semleges államhoz tartoznak, annak az összeütköző Hatalomnak a lobogóját is, amelynek igazgatása alatt állnak. A főárbocra - amilyen magasan csak lehetséges - vöröskeresztes fehér lobogót kell kitűzni.

A kórházhajók mentőcsónakjait, a parti mentőcsónakokat, az egészségügyi szolgálat által alkalmazott minden kis csónakot fehér alapra festett, tisztán látható sötétvörös kereszttel kell megjelölni, és általában ezekre is alkalmazni kell a kórházhajókkal kapcsolatban fent szabályozott azonosítási módokat.

Azoknak a fent említett hajóknak és csónakoknak, amelyek éjjel és csökkent látási viszonyok mellett is biztosítani kívánják az őket megillető védelmet - annak az összeütköző Félnek a hozzájárulásával, amelynek hatalmában vannak -, meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket abból a célból, hogy festésük és ismertetőjeleik kellően felismerhetők legyenek.

Azok a kórházhajók, amelyeket a 31. Cikk értelmében az ellenség ideiglenesen visszatartott, kötelesek bevonni annak az összeütköző Félnek a lobogóját, amelynek szolgálatában állnak, vagy amelynek igazgatását elfogadták.

A parti mentőcsónakok, a megszálló Hatalom engedélyével valamely megszállás alatt álló támaszponttól folytatják működésüket, a vöröskeresztes lobogó mellett saját nemzeti színeiknek kitűzésére is feljogosíthatók, ha támaszpontjuktól távol vannak, feltéve, hogy erről az összes összeütköző Felet tájékoztatták.

A vörös kereszt jelvényre vonatkozó összes rendelkezések a 41. Cikkben említett többi jelvényre is vonatkoznak.

Az összeütköző Feleknek mindenkor törekedniük kell arra, hogy a jelen cikkben említett hajók és csónakok azonosítására vonatkozóan rendelkezésre álló legmodernebb módszerek felhasználása tekintetében megállapodásra jussanak.

44. Cikk

A 43. Cikkben megállapított ismertetőjelek - valamely más nemzetközi egyezményben, vagy az összes érdekelt összeütköző Felek között létrejött megállapodásban foglalt eltérő rendelkezések kivételével - sem béke, sem háború idején nem használhatók másra, mint az ott említett hajók megjelölésére és védelmére.

45. Cikk

Azok a Magas Szerződő Felek, amelyeknek jogszabályai a jelen szabályozásnak nem felelnek meg, megteszik a 43. Cikkben megállapított ismertetőjelekkel való visszaélés mindenkori megakadályozása és megbüntetése érdekében szükséges intézkedéseket.

VII. Fejezet

Az Egyezmény végrehajtásáról

46. Cikk

Mindegyik összeütköző Fél főparancsnokai útján tartozik az előző cikkek végrehajtásának részleteiről gondoskodni, valamint azokban az esetekben, amelyekre vonatkozólag az Egyezmény nem tartalmaz rendelkezést, a jelen Egyezmény általános elveinek megfelelően intézkedni.

47. Cikk

Az Egyezmény védelme alatt álló sebesültekkel, betegekkel, hajótöröttekkel, személyzettel, a hajókkal és felszereléssel szemben megtorló intézkedések foganatosítása tilos.

48. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak a jelen Egyezmény szövegének saját országukban mind béke, mind háború idején a lehető legszélesebb körben való terjesztésére, nevezetesen arra, hogy tanulmányozását beiktatják a katonai - és ha lehetséges -, a polgári oktatási tervbe oly módon, hogy az Egyezmény alapelveit az egész lakosság, különösen a harcoló fegyveres erők, az egészségügyi személyzet és a tábori lelkészek megismerjék.

49. Cikk

A Magas Szerződő Felek a Svájci Szövetségi Tanács, az ellenségeskedések folyamán pedig a Védőhatalmak útján közlik egymással a jelen Egyezmény hivatalos fordítását, valamint az Egyezmény alkalmazásának biztosítása céljából kibocsátott törvényeket és szabályzatokat.

VIII. Fejezet

A visszaélések és a jogsértések megtorlásáról

50. Cikk

A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak, hogy minden szükséges törvényhozási intézkedést megtesznek abból a célból, hogy megfelelő büntetéssel sújtsák azokat a személyeket, akik a jelen Egyezmény valamely rendelkezését a következő cikkben meghatározott módon súlyosan megsértették, vagy annak megsértésére utasítást adtak.

Mindegyik Szerződő Fél köteles felkutatni azokat a személyeket, akiket e súlyos jogsértések elkövetésével vagy azok elkövetésére utasítás adásával gyanúsítanak, és tartozik e személyeket, tekintet nélkül állampolgárságukra, saját bíróságai elé állítani. Joga van arra is, hogy ezeket a személyeket - ha ezt az eljárást előnyben részesíti - a saját jogszabályaiban megállapított feltételek mellett, ítékezés céljából átadja a bűncselekmény üldözésében érdekelt valamely más Szerződő Félnek, feltéve, hogy ennek a Szerződő Félnek e személyekkel szemben elegendő terhelő bizonyíték áll rendelkezésére (prima facie).

Mindegyik Szerződő Fél megteszi a szükséges intézkedéseket a jelen Egyezmény rendelkezéseit sértő cselekmények megszüntetésére, ha azok nem is merítik ki a következő cikkben meghatározott súlyos jogsértéseket.

A vádlottakat minden körülmények között megilleti a tisztességes eljárás és védelem biztosítása, amelyek nem lehetnek a hadifoglyokkal való bánásmód tárgyában, 1949. augusztus 12-én kelt genfi Egyezmény 105. és következő cikkeiben megállapított biztosítékoknál kedvezőtlenebbek.

51. Cikk

Az előző cikkben említett súlyos jogsértésnek az alábbi tényállások bármelyikét kimerítő cselekmények tekintendők, ha azokat a jelen Egyezmény által védett személyek vagy dolgok ellen követik el: a szándékos emberölés, a kínzás vagy embertelen bánásmód, ideértve a biológiai kísérleteket, nagy fájdalom szándékos előidézése, vagy a testi épség, illetve az egészség súlyos megsértése, vagyontárgyaknak a katonai szükség által nem indokolt nagymérvű önkényes és jogellenes megsemmisítése vagy eltulajdonítása.

52. Cikk

Valamely Szerződő Fél sem magát, sem más Szerződő Felet nem mentesíthet az előző cikkben meghatározott jogsértések miatt reá vagy más Szerződő Félre háruló felelősség alól.

53. Cikk

Az Egyezmény minden állítólagos megsértése címén valamely összeütköző Fél kérelmére az érdekelt Felek által megállapítandó eljárás szerint vizsgálatot kell indítani.

Ha a vizsgálati eljárásra vonatkozólag nem jön létre megegyezés, a Felek választottbíró kijelölésében állapotodnak meg, aki megállapítja a követendő eljárást.

Ha a jogsértést megállapították, az összeütköző Felek ezt a lehető leggyorsabban megszüntetik és megtorolják.

Záró rendelkezések

54. Cikk

A jelen Egyezmény angol és francia nyelven készült. Mindkét szöveg egyaránt hiteles.

A Svájci Szövetségi Tanács gondoskodik az Egyezmény orosz és spanyol nyelvű hivatalos fordításának elkészítéséről.

55. Cikk

A jelen Egyezmény a mai keltezést viseli, s azt a Genfben, 1949. április 21-én megnyitott Értekezleten képviselt Hatalmak nevében, valamint az Értekezleten nem képviselt azon Hatalmak nevében, amelyek az 1906. évi genfi Egyezmény elveinek a tengeri háborúban való alkalmazása tárgyában, 1907. október 18-án kelt X. hágai Egyezménynek, vagy a hadrakelt seregek sebesültjei és betegek helyzetének javítása tárgyában kötött 1864. évi, 1906. évi, vagy 1929. évi genfi Egyezményeknek részesei, 1950. február 12-ig lehet aláírni.

56. Cikk

A jelen Egyezményt, mihelyt lehetséges meg kell erősíteni, és a megerősítő okiratokat Bernben kell letenni.

Mindegyik megerősítő okirat letételéről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelynek hiteles másolatát a Svájci Szövetségi Tanács megküldi mindazon Hatalmaknak, amelyeknek nevében az Egyezményt aláírták, vagy a csatlakozást bejelentették.

57. Cikk

A jelen Egyezmény legalább két megerősítő okirat letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

Ezután a Magas Szerződő Felek mindegyikére nézve a saját megerősítő okiratának letételétől számított hat hónap múlva lép hatályba.

58. Cikk

A jelen Egyezmény a Magas Szerződő Felek közötti viszonylatban az 1906. évi genfi Egyezmény elveinek a tengeri háborúban való alkalmazása tárgyában, 1907. október 18-án kelt X. hágai Egyezmény helyébe lép.

59. Cikk

A jelen Egyezmény hatálybalépésének időpontjától kezdve csatlakozásra nyitva áll mindazon Hatalmak részére, amelyek nevében az Egyezményt nem írták alá.

60. Cikk

A csatlakozásokat a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni, és azok bejelentésük időpontját követő hat hónap elteltével válnak hatályossá.

A Svájci Szövetségi Tanács a csatlakozásokat mindazon Hatalmakkal közli, amelyek nevében az Egyezményt aláírták vagy a csatlakozást bejelentették.

61. Cikk

A 2. és a 3. Cikkben meghatározott helyzet bekövetkezése esetén az összeütköző Hatalmak részéről az ellenségeskedések vagy a megszállás kezdete előtt vagy után lehet megerősítés és bejelentett csatlakozás azonnal hatályba lép. Az összeütköző Hatalmaktól beérkező megerősítések vagy csatlakozások közlését a Svájci Szövetségi Tanács a leggyorsabban fogantatosítja.

62. Cikk

Mindegyik Magas Szerződő Fél felmondhatja jelen Egyezményt.

A felmondást a Svájci Szövetségi Tanácsnak írásban kell bejelenteni. Ezt a bejelentést az összes Magas Szerződő Fél Kormányával közli.

A felmondás a Svájci Szövetségi Tanácskozáshoz intézett bejelentéstől számított egy év elteltével válik hatályossá. Az a felmondás azonban, amelyet akkor jelentenek be, amikor a felmondó Hatalom összeütközésben vesz részt, nem válik hatályossá addig, amíg a béke nincs megkötve és semmi esetre sem addig, amíg a jelen Egyezménnyel védett személyek szabadon bocsátására és hazaszállítására irányuló műveletek befejezést nem nyertek.

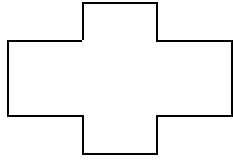
A felmondás csak a felmondó Hatalommal szemben érvényes. Semmi kihatással sincs azokra a kötelezettségekre, amelyeket a nemzetközi jognak a művelt nemzetek között kialakult szokásokból, az emberiség törvényeiből és az emberiség közlelkiismeretének követelményeiből folyó általános elvei értelmében az összeütköző Felek továbbra is teljesíteni tartoznak.

63. Cikk

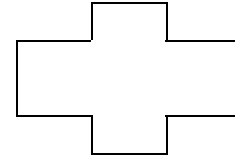
A Svájci Szövetségi Tanács a jelen Egyezményt az Egyesült Nemzetek Titkárságánál beiktattatja. A Svájci Szövetségi Tanács úgyszintén közli az Egyesült Nemzetek Titkárságával mindazokat a megerősítéseket, csatlakozásokat és felmondásokat is, amelyeket a jelen Egyezménnyel kapcsolatban tudomására hoznak.

Ennek hitelül az alulírottak meghatalmazásaik letétele után a jelen Egyezményt aláírták.

Készült Genfben, 1949. augusztus 12-én, angol és francia nyelven. Az eredeti példány a Svájci Szövetség levéltárában marad letéve. A Svájci Szövetségi Tanács az Egyezménynek egy-egy hitelesített másolatát az összes aláíró államok részére megküldi, valamint azoknak az államoknak is, amelyek az Egyezményhez csatlakoztak.

(A jelen igazolványt kiállító ország és katonai hatóság megjelölésére fenntartott hely.)

ELŐLAP

SZEMÉLYAZONOSSÁGI IGAZOLVÁNY

a tengeri haderőkhöz beosztott egészségügyi és egyházi személyzet tagjai részére

Családi név:

Utónevek:

Születési idő:

Rendfokozat:

Katonai szám:

A jelen igazolvány tulajdonosa

.....
minőségben a tengeri haderők sebesültjei és betegek helyzetének javítására vonatkozóan, Genfben, 1949. augusztus 12-én kelt Egyezmény által biztosított védelemben részesül.

Az igazolvány kiállításának kelte:

Az igazolvány száma:

.....

.....

Aláírás időpontja:	1949. augusztus 12.
Hatályba lépés időpontja:	1950. október 21.
A Magyar Köztársaság vonatkozásában történő hatályba lépés időpontja:	1955. február 3. (1954. 32. tvr.)
Közzétéve:	MK 2000/112. (2000. IX. 16.) 2000/18. Nemzetközi Szerződés <i>a külügyminisztertől</i>